

te kennen tusschen het doel, dat de kerkelijke liefdadigheid heeft in de armenzorg, en dat, wat door of van de gemeentebesturen geschiedt. Men weet, dat de diakoniën het $\frac{1}{2}$ deel der armbesturen uitmaken, en dat daarvan één vierde deel wordt gesubsidieerd. Meer bijzondere opgaven zijn vooral noodig, bij eene aanstaande wettelijke regeling van het armbestuur. Wij achten zulks te meer noodzakelijk, omdat in het verslag meer dan eenmaal wordt gewag gemaakt van den ongunstigen toestand van diakoniën, en dewijl zich meer en meer eene strekking openbaart, waarvan ook het verslag melding maakt, gelijk in enkele gemeenten van Overijssel, waar de beperking der vroegere ruimere armverzorging van diakoniën tot ledematen aanleiding heeft gegeven, dat het regtstreeksch verleenen van onderstand uit de fondsen van burgerlijke gemeenten niet geheel vermeden kon worden.

Wij mogen niet nalaten opmerkzaam te maken op een tegenovergesteld gevoelen, dat over dezelfde zaak in hetzelfde verslag door de Regering wordt geuit. Men meent, dat het minder bedrag der collecten en giften niet het gevolg is van mindere opbrengst, maar van eene verbeterde opgave, terwijl omtrent de volgende tabel wordt opgemerkt, „dat de vermeerdering der vrijwillige bijdragen van particulieren voor bijzondere instellingen meermalen niet gunstig werkt op de opbrengst van collecten en giften, ten behoeve der gewone armbesturen en godshuizen.“ Wij gelooven, dat de openlegging van den juiststen toestand en het vermijden van ongegronde en scheeve voorstellingen niet genoeg kan worden aanbevolen.

Eindelijk achten wij het noodig op te merken, dat de toenemende zucht, om de bedeeeling door werkverschaffing te doen vervangen, ons niet mag verleiden, om een gunstigen toestand te schetsen, die eigenlijk, wanneer de subsidien voor de armen slechts overgebracht worden op de tabel voor werkplaatsen, niet bestaat en alleen in den aard der ondersteuning verschilt.

Genootschappen, die aan schamele armen onderstand verleenen.

„In 1851 zijn 12 dezer genootschappen meer opgegeven dan in 1850. Zij zijn in 1851 opgericht en alle tot stand gebracht door het genootschap van den H. Vincentius di Paulo.“

„De opgaven voor 1851 loopen over 8 genootschappen meer dan die over 1850.“

„Al de cijfers zijn belangrijk hooger dan over 1850. Dit is bijna uitsluitend het gevolg van het meerder getal genootschappen waartoe zij betrekking hebben; terwijl ook de werking van onderscheiden reeds vroeger bestaande is uitgebreid.“

„Zonder iets te willen verkorten aan het gunstig getuigenis, dat in het algemeen nopens de werking dezer genootschappen wordt gegeven, acht de Regering het echter niet ongepast de opmerking te herhalen, in het verslag over 1848 gemaakt, dat het als zeer wenschelijk is te beschouwen, dat hunne besturen, zooveel immer mogelijk, alles vermijden wat zou kunnen strekken, om de door hen bewelddigden gemeenzaam te maken met het denkbeeld van te worden ondersteund in dien zin dat deze daardoor later soms lichter zouden besluiten dan anders het geval zou zijn geweest, onderstand van de gewone armbesturen te vragen.“

„Overigens is het niet ondienstig nog hierbij te voegen, dat de vermeerdering van het beoep van den onderstand, door deze genootschappen uitgereikt, wel bewijst, dat de bekrompen toestand van meer minvermogenen beter wordt gelykt, maar geenszins dat de armoede in den eigenlijken zin des woords groeter zoude worden. Wanneer de toestand dezer instellingen als gunstig wordt voorgesteld, wordt daarbij in het algemeen uitgegaan van het denkbeeld dat de gunstige toeneemt, naar mate er meer wordt ontvangen en er des te meer kan worden uitgegeven; een denkbeeld dat niet strookt met dat, hetwelk men gewoonlijk hecht aan een gunstigen staat van het armenwezen, dien men te beter acht naarmate er minder tot ondersteuning van armen behoeft te worden uitgegeven.“

Zoo wij letten op het hoofddoel dezer instellingen, om namelijk behoeftige huisgezinnen in hunne woningen te bezoeken, ten einde daar, waar dit noodig is, en naar gelang van omstandigheden, raad, troost, hulp en ondersteuning aan te brengen, en tevens te arbeiden aan de zedelijke verbetering der behoeftige volksklasse, — kan geen ander bezwaar tegen de werking van zoodanige vereenigingen zijn, dan dat zij, door wat tot der kerkelijke armbesturen roeping behoort, aan de eene zijde getuigen van den onkerkelijken geest dezer tijds en aan de andere zijde de kerkelijke liefdadigheid langzamerhand ondermijnen. Zij toch stellen zich ook tot taak de door haar ondersteunde gezinnen en personen aan orde en reinheid te gewennen, bij hen liefde tot de deugd en beginselen van godsvrucht in te planten, tot welk einde zij ook waken, dat de kinderen dier gezinnen zoowel het lager als het godsdienstig onderwijs ontvangen. Het getal dier vereenigingen vermeerderd met den dag, en is zeker grooter dan bij de Regering bekend staat. De titel van genootschappen of vereenigingen, welke aan schamele armen onderstand verleenen, moest daartoe dragende, omdat de bestaande vereenigingen tot het verleenen van patronaat over — en tot het verschaffen van andere weeningen aan de armen, zelden onder die titel werden begrepen, terwijl zij in aard, doel en werking daarmede toch overeenkomen.

Wij zullen het niet wagen, den staf over deze instellingen te breken; maar wij mogen niet onopgemerkt

laten, dat de taak der gemeentebesturen, voor zooveel de armenzorg betreft, juist door de verscheidenheid der liefdadigheid meer en meer wordt bemoeijelikt, wanneer men hun oplegt, zich te verzekeren, dat de armen niet van de kerkelijke of bijzondere instellingen van weldadigheid onderstand kunnen erlangen.

De Nederlander heeft de goedheid gehad, wel te willen erkennen (N° 1093), dat een staatkundige factie zich van de April-beweging heeft meester gemaakt, en dat vele bloot-antipapistische bestanddeelen zich in de beweging hebben gemengd; — maar aan de anti-revolutionnaire partij is, ook door mij, onregt gedaan. Ik heb, uit voor-gewende of wezenlijke onkunde, haar eene onbillijkheid tegen Roomsche-Katholieke landgenooten ten laste gelegd, waaraan ze zich nimmer heeft schuldig gemaakt; — ik heb haar woorden uit hun verband gerukt, en er gevolgtrekkingen uit afgeleid, die er niet in liggen opgesloten. Het wordt, onder gewoonte, bewezen met eenige aanhalingen.

Ik veroorloof mij de vrijheid, *de Nederlander* ook nog een citaat uit *STAN* aan te bieden, van den volgende inhoud: „Vele Protestanten, zien in het Katholicisme het rijk van den Antichrist, en toch telt de Katholieke Kerk vóór en na het Concilie van Trente kinderen Gods, uitverkoren vaten Zijner genade, bloedgetuigen voor de zaak van Christus onder haar leden.“ Hij kan er zijn lezers voorloopig mede bekend maken, als een nieuw bewijs dat ik, bij het neerschrijven van mijn opstel, de anti-revolutionnaire partij niet gekend of mis-kend heb. Ik behoud me van mijne zijde het genoeg voor, de juistheid van mijn beweringen te gelegener tijd — misschien wel in een afzonderlijke uitgave van mijn opstel — tegen al die aanhalingen te verdedigen. Mag ik nu reeds door een paar proeven aantoonen, dat *de Nederlander* zijn eigenaardigheden, ook in deze polemiek, niet verloochent? *De Ned.* somt eenige dingen op, die ik weten kon, maar niet wist of niet wilde weten.

„De schrijver.“ — dat ben ik — „kon uit de geschiedenis der Kerk van Rome, vroeger en tot op den huidigen dag, weten, dat hetgeen hij ten onregte aan Protestantsche geloofsgenooten verwijt, in de eigenaardigheid van die Kerk ligt; dat zij tegen andersdenkenden, als tegen vijanden en rebellen, niet enkel met geestelijke wapenen krijg voert.“

Wat had ik gezegd?

„Overigens mag ik niet nalaten te herinneren, welke jammerlijke gevolgen het onvermijdelijk moet na zich slepen.“ [let wel op de keus der woorden], „wanneer de eene groote afdeeling van de Christenkerk de andere als de verklaarde vijandin van den waarachtigen God, gaat beschouwen.“

Ik meen, dat die woorden een opmerking behelzen van geheel-algemeenen aard, niet een wenk voor Protestantsche geloofsgenooten alleen.

En waarom maakte ik dat gezegde van geheel-algemeenen aard juist op mijn vaderland toepasselijk? Waarom wees ik juist op de gevolgen, die de verkondiging van zulk een leer daar onvermijdelijk moest na zich slepen?

Waarom? — Uit den aard der zaak, in verband met het onderwerp van mijn opstel, met het gebeurde in April, met de stellingen, in die dagen aan het Protestantsche volk verkondigd.

Was het verwijt van *de Ned.* gegrond?

„De schrijver kon uit de geschiedenis van zijn vaderland weten, dat verzet tegen de Kerk van Rome met billijkheid jegens Roomsche landgenooten vereenigbaar is?“

Zou ik durven vragen, of *de Ned.* hier den toestand der zoogenaamde Generaliteitslanden vóór 1795 op het oog heeft?

„De schrijver kon weten, dat, sedert jaren, het juist de anti-revolutionnairn geweest zijn, die eerbiediging van de regten der Roomsche-Katholieken en goede verstandhouding met geloovige Roomschen hebben begeerd.“

Inderdaad, dat wist ik niet. Moet die begeerte gerekend worden zich, b. v. in April, te hebben geopenbaard?

Het schijnt wezenlijk zoo. Wat ik „weten kon“ is dit: dat bij de anti-revolutionnaire partij elke belemmering van het regt der inwendige organisatie van de Roomsche Katholieke kerk afgekeurd werd. *De Ned.* bewijst het met een citaat uit de rede, door den heer Groen den 13den April gehouden.

„Wanneer het hier te doen ware om de vraag, of de Roomsche-Katholieke kerk zich kan organiseren overeenkomstig hare eigenaardigheid; of zij bisschoppen kan benoemen, die onderling en in den kring van het kerkgenootschap aanspraak maken op titels en waardigheden, en in de kerkgebouwen verrigten wat met de inrigting hunner godsdienst overeenkomt, hieromtrent zou geen verschil bestaan.“

Men ziet 't, regt tot inwendige organisatie, bisschoppen zooveel men wil; — in den volsten zin des woords „eerbiediging van de regten der Roomsche Katholieken.“

Maar zie nu. Wat volgt er?

„Eene dergelijke inwendige organisatie werkt ook naar buiten, komt in aanraking met den Staat: dan is er een gemengd terrein, dan is het niet meer, gelijk de Min. zoo even zeide, eene zaak van zuiver godsdienstigen aard. Dan komt er voorzeker niet eenzijdige beslissing van het Gouvernement te pas, maar verstandhouding en gemeen overleg.“

En wat zeide de heer Groen, den 18 April, op verwijtenden toon tegen de Regering?

„Is het wonder, dat het Hof van Rome gedacht heeft Twee bisschoppen volgens het concordaat van 1827; maar indien ik vrij ben, waarom niet drie, waarom niet vier, waarom niet vijf? Het is eer te verwonderen, dat men geen hooger cijfer bereikt heeft. Bisschoppen, volgens het concordaat van 1827; maar indien ik vrij ben, waarom geen aartsbisschop? enz.“

Derhalve:

De instelling van een bisschoppelijk kerkbestuur, binnen den kring der kerk, is eene zuiver — inwendige organisatie, waartoe men volkomen bevoegd is.

Zulk een inwendige organisatie komt echter noodwendig in aanraking met den Staat; — daaruit vloeit voort dat die bevoegdheid niet mag worden uitgeoefend, dan in gemeen overleg met den Staat.

En de Staat moet waken, dat er het minst mogelijk getal bisschoppen kome, liefst twee en geen aartsbisschop. Met andere woorden: de staat moet waken, dat het regt der inwendige organisatie zooveel mogelijk worde belemmerd, — dat, terwijl men aan het Roomsche-Katholieke Kerkgenootschap gaarne het regt toekent om hier te lande, b.v. twintig bisdommen op te rigten, van dat regt geen ander en meerder gebruik worde gemaakt dan met de neigingen van andersdenkenden overeenkomt.

Zie, dat heet nu anti-revolutionnaire eerbiediging van regten.

De Ned. zal mij waarschijnlijk wel weer met een citaat uit eene of andere redevoering van den heer Groen weer leggen. Er zal waarschijnlijk in de door mij aangehaalde zinsneden het tegendeel bedoeld zijn van hetgeen er te lezen staat. Die eigenaardigheid heet men *Nederland* achtig.

De schrijver van de Aprilbeweging

Buitenland.

ENGELAND.

De Morning Herald deelt een schrijven mede, van een lid van het Parlement, waarin deze wederom spreekt over de ongrondwettige tuschenkomst van Prins Albert in staatszaken. Volgens dien brief is de Prins altijd bij de Koningin tegenwoordig, wanneer H. M. Ministers ontvangen, terwijl de Prins ook een werkdadig aandeel aan de beslis-singen neemt. Voorts zou Z. K. H. eene bijzondere briefwisseling onderhouden, met de Engelsche ministers bij vreemde hoven, en aan die hooge ambtenaren buitengewoon instructien doen toekomen, van wier inhoud de ministers geene kennis zouden dragen. Zelfs zou er eene geheime briefwisseling tusschen het hof van St. James met buitenlandse hoven worden gevoerd, en zou Keizer Napoleon onlangs vrij verstoord geweest zijn, toen dergelijke mededeelingen hem bekend werden. Het gaat de briefschrijver dat depeches van lord Palmerston, toen hij aan het hof van de buitenlandsche zaken stond, aan den Prins onderworpen en door hem achtergehouden werden. Die geruchten waar of onwaar, brengen hij het volk eenen ongunstigen indruk te weeg. Niettegenstaande de ophelderingen die de ministers gegeven, en in weerwil dat lord Campbell een der ervarenste regtsgeleerden, het gevoelen heeft ontwikkeld, dat de Prins zoowel als bijzonder raadsman als echtgenoot van de Koningin, alsmede uit hoofde van zijne schitterende persoonlijke hoedanigheden, allezins het regt heeft te doen wat men hem thans verwijt.

Het Britsche gouvernement zendt gedurig landverhuizers naar Australië op kosten der Australische kolonien. Hier zal in zoover verandering gebracht worden, dat de kosten der uitrusting en overbrenging voortaan zullen worden beschouwd als een voorschot aan de landverhuizers, zijnde deze zich moeten onderwerpen aan eenige bepaalde strekkende, om de terugbetaling van het voorschot in een bepaald aantal jaren te verzekeren. Zoo, meent men, zal de landverhuizer niet meer als een arme leven, maar in gevoel van eigen kracht eene nieuwe levensbaan intraden; en zullen de geldmiddelen der kolonien kunnen strekken, om de landverhuizing op grooter schaal door te zetten.

Aan de Britsche munt is in het afgelopen jaar, volgens eene officiële opgave, eene hoeveelheid goud- en zilverkopergeld vervaardigd ter waarde van 12.663.000 liv. het gemiddeld jaarlijksche bedrag in de voorafgegane jaren was slechts 4.000.000 liv. st. geweest.

FRANKRIJK.

De Moniteur behelst een uitvoerig rapport eener commissie uit de academie van Wetenschappen, over de toekening van den grooten prijs, welke eenige jaren geleden van staatswege uitgelooft is voor dengene, die in de passing der stoomkracht op de scheepvaart eene belangrijke vordering mogt maken. De commissie heeft voorgedragen den prijs van 6000 fr. te verdeelen tusschen de heer Dupuy de Lôme en Moll, die de plannen voor het Fransche schroefstoomlinieschip de „Napoleon“ hebben verded en uitgevoerd, en den heer Bourgeois, die op het bouwen van dat lineschip heeft medegewerkt. Onderzoekingen omtrent de stoomschroef. Verder stelt de commissie voor, op nieuw een gelijken prijs uit te loofen daar er voor de stoomvaart nog veel hares erachten gedaan worden, vooral door vermindering der benodigde hoeveelheid brandstof, wellicht ook door het gebruik van andere gasvormige stoffen en vooral van verhitte kringlucht in plaats van stoom.

BELGIE.

Bij Koninklijk besluit van 8 dezer is bepaald, in den jare 1854 eene algemeene tentoonstelling van kunstwerken, van levende meesters te Brussel zal

gehouden. Zij zal den 1sten Augustus geopend, en den 30sten September gesloten worden.

TURKIJE.

Gelijk gisteren reeds gemeld is, heeft het Turksch ministerie eene voor den vrede gunstige wijziging ondergaan. De minister van oorlog Mohamed Ali, die als het hoofd der oorlogspartij in den Divan beschouwd werd, is vervangen door Riza-pacha, een staatsman van niet minder ervaring en met gematigde denk wijze. Achmed-pacha is tot minister van Marine benoemd. Uit het telegrafisch bericht uit Calais van 8 dezer, blijkt dat het eskader, onder bevel van den admiraal Bruat, uit Brest gezeld is, koers zettende naar Algiers. Het Napels schrijft men, dat het gouvernement op eene van wege Frankrijk en Engeland gedane vraag, verklaard had zich aan de zijde der mogendheden te zullen scharen, indien het tot eene vredebreuk tusschen haar en Rusland kwam. Het Parijsche blad *l'Univers* voegt, bij de mededeeling van dat bericht, er bij, dat een katholiek souverein, die den titel van koning van Jeruzalem draagt, in dit hachelijk tijdsge wicht geen beter besluit kon nemen. — Reeds is melding gemaakt van de groote toebereidselen tot den krijg, die zoowel in Frankrijk als Engeland gemaakt worden. De Britsche oorlogschepen, die voor het Oostzee-eskader bestemd zijn, hebben last ontvangen zich vóór den 6ten Maart a. s. te Spithead te verzamelen. Men wil weten, dat de Britsche Oostzee-vloot, uit 15 linijschepen, benevens onderscheiden fregatten en korvetten zal bestaan, en dat 10 Franse linijschepen zich bij haar zullen voegen. Er zouden 22 regementen van het Engelsche leger in de maand Maart a. s. worden ingescheept, om deel uit te maken van de leger-afdeeling, die naar Konstantinopel zal worden gezonden. Er zouden in het verenigd rijk slechts 11 regementen infanterie, benevens de garde overblijven. De regering zou voornemens zijn, in den aanvang der volgende maand 30.000 man van de Engelsche burger-militie in een veldleger te vereenigen en te oefenen. In Frankrijk wordt elken nacht artillerie over den Noorder-Spoorweg van Douai naar Toulon vervoerd. Het bestuur van den Noorder-Spoorweg is verwittigd van de aanstaande komst van Engelsche troepen, die per spoor trein geheel Frankrijk zullen doorreizen, om zich te Marseille in te schepen.

De bank van Frankrijk zal, naar men zegt, geroepen worden om in de behoeften der schatkist te voorzien. Reeds heeft zij, dezer dagen, het gouvernement 16 miljoen voorgeschooten. Men wil ook, dat er eerlang door het Britsche kabinet eene proclamatie zal worden uitgevaardigd tegen het leveren van wapenen, amunitie en oorlogschepen aan Rusland, met waarschuwing dat al zoodanige voorwerpen zullen worden in beslag genomen. Den 1 Januarij bestonden de gezamenlijke Russische strijdkrachten in de vorstendommen uit 129.188 man, met inbegrip van twee divisies van den generaal Ostensacken; — en was de reserve van 26.760 man, bestaande uit eene divisie van het 3de, en eene tweede van het 5de korps. De Keizer van Rusland heeft den bevelhebber der grensvesting Perowsky, luit.-kolonel Ougarew, tot generaal-majoor bevorderd, wegens het manhaftig afkeeren van den vijand, die deze aanranding had ondernomen. Zoowel in Turkije als in Rusland worden door de ingezetenen vele vrijwillige bijdragen aan de regering verstrekt, om in de kosten van den oorlog te voorzien. Zoo heeft de heer Whittat, een der voornaamste te Smyrna gevestigde kooplieden, aan de Turksche regering eene gift van 50.000 piasters gezonden.

Binnenland.

Gravenhage, 11 Februarij.

Z. M. heeft eervol ontslag verleend aan den heer K. J. van der Meulen als plaatsvervangend lid van den militieraad, zitting houdende te Zutphen, en aan den heer Mr. P. C. Walland als plaatsvervangend lid van den militieraad zitting houdende te Utrecht.

Z. M. heeft benoemd tot plaatsvervangend lid van den militieraad voor de ligting van 1854, zitting houdende te Zutphen, Mr. F. J. W. baron van Pallandt, lid van de Staten der prov. Gelderland; tot plaatsvervangend lid van den militieraad voor de ligting van 1854, zitting houdende te Utrecht, Mr. J. G. J. baron van Ittersum, lid van den gemeenteraad van Utrecht.

Z. M. heeft de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Herv. gemeenten, van Scherpenzeel, onder de classis van Arnhem, op G. L. Talma, predikant te Vreeland; van St. Maarten en Valkoog, onder de classis van Alkmaar, op A. C. H. Kalkoen, kandidaat bij het prov. kerkbestuur van Overijssel; van Oud-Beijerland, onder de classis van Dordrecht, op D. van Wijngaarden, predikant te Nieuwe Tonge, goedgekeurd.

Men verzekert, dat prins Napoleon bij zijn jongste bezoek in België, aan Koning Leopold zou hebben aangehouden, de teruggave van de gesequestreerde goederen der familie Orleans, voor zooverre het aandeel zijner kinderen betreft, doch dat dit aanbod van de hand is gewezen.

Bij de aanstaande hervatting van de werkzaamheden der Staten-Generaal op Dingsdag aanstaande, achten wij het niet onopgemerkt mede te deelen, welke ontwerpen van wet reeds op dit oogenblik bij de Tweede Kamer aangenomen en geradet zijn, als:

Vordering van inkwartiering, onderhoud van krijgs-

2. Regeling van het Muntwezen van Nederl. Indië.
3. Regeling van het armbestuur.
4. Regeling van het pensioen der militaire leden van het Hoog Militair Geregtschot.
5. Regeling van het gebruik van het kolonlaal batig slot over 1851.
6. Wijziging van Hoofdstuk IV der staatsbegroting over 1853. (Abonnementen, commissien van administratie over de gevangnissen.)
7. Verhooging van Hoofdstuk VII der staatsbegroting over 1853. Tractement van den minister.)
8. Pensioen aan mindere geëmployeerden, werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt.
9. Vaststelling van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indië.
10. Vrijdom van inkomende regten voor meststoffen in Nederlandsch Indië.
11. Eindbestemming der batien, voortspuitende uit de voormalige wees en moimboir-kamers.
12. Ophelling der paardenposterij.
13. Verhooging van Hoofdstuk VIII der staatsbegroting voor 1854. (Drooge dok te Willemsoord.)
14. Verhooging van Hoofdstuk V der staatsbegroting over 1853. (Herstel van waterkeringen in Zeeland.)

Bovendien zullen er ook andere ontwerpen van finantien en andere zaken, aan de Kamers worden aangeboden.

* Men verneemt dat bij de hervatting der zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van het collegie van den Hoogen Raad, zal worden ingezonden eene lijst van aanbeveling van zes kandidaten, om te voorzien in de vacature ontstaan door de benoeming van den heer Mutsaerts tot Min. voor de Zaken der R. C. Eeredienst.

* Z. M. heeft den 7den dezer een besluit genomen, waarbij de ambtenaren en beambten van rijks politie als agenten der uitvoerende magt voorzien worden van een onderscheidingsteeken, waardoor zij zich in de uitoefening hunner functien, als zoodanig, ten allen tijde kunnen doen kennen.

* De Minister van Justitie heeft bij resolutien van 8 dezer vastgesteld: 1. eene instructie voor gerechtsdienaren, als rijks-veldwachters en 2. eene instructie voor bezoldigde opzieners der jagt en visscherij, als rijks-veldwachters.

De *Staats-Courant* deelt van wege het Ministerie van Finantien een *Overzicht der scheepvaart bij het Rijnkantoor te Lobith* in den jare 1853 mede. Daaruit blijkt, dat er 4653 schepen zijn opgevaren en 5039 schepen afgevoerd. De opgevoerde goederen vertegenwoordigden een gewigt van 4.892.191 centenaars; de afgevoerde goederen 8.923.227 centenaars.

Volgens een overzicht van de scheepvaart en het goederenverkeer op den Rijn, met vermelding der vlaggen en de naam der schepen, bij het Rijnkantoor te Lobith, komen daaronder voor: Baden, met 211 schepen, inhoudende 326.922 centen.; Beijeren met 131 schepen en 270.034 cent.; Frankfort met 318 schepen en 722.633 cent.; het Groothertogdom Hessen met 239 schepen en 581.252 cent.; Nassau met 35 schepen en 85.595 cent.; de Nederlanden met 5353 schepen en 5.804.279 cent.; Pruissen met 3.356 schepen en 5.487.266 cent.; Württemberg met 38 schepen en 16.499 cent., en België met 11 schepen en 36.539 cent.

Volgens een overzicht van het goederenverkeer naar het Rijnkantoor, in den jare 1853 heeft de opvaart opgebracht 4.892.191 en de afvaart 8.323.340; de houtvloten vertegenwoordigden een gewigt van 599.887, waarvan 484.381 cent. vlottende en 115.506 cent. met schepen zijn vervoerd.

Volgens een staat der goederen zijn uit de volgende Rijnhavens uitgevoerd en van België doorgevoerd: Amsterdam 1.125.745; Rotterdam 2.797.192; Dordrecht 187.791; België, in overlading 21.129; België, in regstreeksche doorvaart 247.993 en diverse havens 512.341.

Het casino, gisteren avond in het *Hôtel de Oude Doelen* gegeven, werd met de heere tegenwoordigheid vereerd van H. M. de koningin H. H. K. H. prins en prinses Hendrik en prins Frederik. De leden van het corps diplomatique, de ministers en vele aanzienlijken woonden het casino bij. De zaal was, even als den vorigen keer, rijk en smaakvol versierd, en het aanzienlijk gezelschap bleef tot laat in den avond bijeen.

Het invoeren van eene belasting op het bier is weder onbepaald uitgesteld. (H.)

Tot lid der Staten der prov. Overijssel is in het kiesdistrict Markelo verkozen Jhr. Mr. G. J. C. Schimmelpenninck, te Dievenheim.

Op den 9 dezer is per sloomboot *Concordia*, kapt. R. Stranack, van Londen, te Rotterdam aangebragt eene collectie wild gedier, bestaande in een leeuw, tiger en verschillende soorten van apen, die naar Duitschland zullen worden vervoerd.

Omtrent den ook bij ons bekenden en vooral om zijn patriarchalen baard zeer bewonderden waterdoctor Mahner, leest men in de *Deutsche Volkskalle* het volgende aller interessants bericht, waaruit blijkt hoe de beroemde geneesheer zijne krachten inspannt, om der menschen natuur deelachtig te worden:

Nieuwied, 4 Febr. Een nooit gezien schouwspel zag gisteren eene talloze menigte naar den Rijn. De schouwspelers waren allen ten teken der gezondheid gezonden, en de schouwspelers waren allen ten teken der gezondheid gezonden, en de schouwspelers waren allen ten teken der gezondheid gezonden.

en niets anders aan 't lijf hebbende dan een zwenbroek. In die gesteldheid dreef hij, voorbij de stad den Rijn af. Toen hij nabij de brug gekomen was, wierp hij der verzamelde menigte zijn gezondheidsgroet toe en beval al wat leven had, in een langwijdige goed verstaanbare redevoering, zijn heilaanbrengende gezondheidsleer aan. Na een op de gezondheid der toeschouwers aangeheven gejuich sprong hij van zijne ijschots in den stroom, klom in een bezijden hem drijvend bootje, waarin hij verder de rivier afzakte. (De Tijd.)

Marlingen, 9 Gebr. Het kolschip *Gerritje Koumans* kapt. Smeding is gisteren tusschen deze stad en Makkum gestrand. Het scheepsvolk is ondanks het slechte weder kunnen gered worden. Het schip zou toebehooren aan den heer Koumans Smeding, te Leeuwarden, en was bestemd naar Amsterdam van New-Castle, beladen met steenkolen enz.

* Ll. Donderdag den 9 dezer, had des avonds ten 7 ure de eerste algemeene bijeenkomst plaats der leden van de Vereeniging 'het Metalen Kruis'; afdeeling 's Gravenhage, in het lokaal van den heer Visscher in de Kazernesstraat.

De vrij ruime zaal, die rondom behangen met de nationale kleuren en versierd was met de bustes van wijlen H. M. Willem den I. en Willem den II. en met die van Z. M. Willem den III, deze laatste in eene zinnelijke van vlaggen en wapenen daargestelde trophée, — was bijna te eng om de talrijke opgekomen leden te bevatten.

Tot aller leedwezen werd de eerste voorzitter, de admiraal Rijk, door ongesteldheid belet, de bijeenkomst bij te wonen; zijne plaats werd derhalve ingenomen door den tweeden voorzitter den heer de Brauw, die in eene sierlijke rede de aanwezige leden hartelijk welkom heette en daarbij nog eens krachtig deed pikomen, dat alleen liefde voor Koning en Vaderland den grondslag der Vereeniging was, en dat derhalve alle godsdienstige of staatkundige partijschappen, evenzeer als wrok of haat tegen een naburig volk, eens onze landgenooten, thans onze trouwe bondgenooten, daar geene plaats konden of mochten vinden.

Daarna ging men over tot de regeling van eenige huiselijke belangen, waarvan wij alleen hier maar willen aanstippen de benoeming van vier ereleden, naar aanleiding van art. 14 van het reglement. De heeren baron F. Fagel, J. J. Patijn, J. J. Rochussen, en de luit.-gen. F. D. Cochenius, werden op het voorstel van het bestuur, bij acclamatie tot ereleden verkozen, en wel de eerste als gedeceoreerde voor den zeesslag van Doggersbank 1781 de tweede als gedeceoreerde met de zilveren medaille voor den bevrijdingsoorlog van 1813, de derde als gedeceoreerde met de zilveren medaille voor den oorlog van 1815, en de vierde als versierd met de bronzen medaille voor den oorlog op Java (1825—1830).

Deze verrigtingen afgeplooid zijnde, werd de huishoudelijke vergadering gesloten en de vriendschappelijke bijeenkomst weder met eenige hartelijke woorden van den heer de Brauw gesloten, en wel met de mededeeling van de naam der grenadiers die deel hebben.

Van dit oogenblik af aan, was de avond eene aangenome schakeling van geuoit Oude vrienden en wapenbroeders van alle rangen, vereenigden zich weder even als voor 23 jaren in echt kameradschappelijke zin. De keurige muziek werd afgewisseld door voordragten, toespraken en hartelijke heidronken.

Utrecht, 10 Februarij. Wij zijn in staat gesteld te berichten, dat het door Dr. Scholten gesticht Protestantsche Instituut te Tilburg, meer en meer in bloei toeneemt. Reeds zijn er behalve de hoofd-onderwijzer (de heer Moll), twee secondanten aan dezelve verbonden en telt het twintig internes. — De tevredenheid over iuriging, opvoeding en onderwijs, is algemeen; het verschaft reeds velen brood en steunt de gemeente, die sedert korten tijd zware slagen ontving, krachtig, daar er geene andere dan Protestantsche huisgenooten in worden opgenomen. — Algemeen is deelgenomen aan de loterij, waarvoor huis- en school-amenblement wordt aangekocht. — H. M. de Koningin heeft ten behoeve van dezelve twee prachtige candelabres en H. K. H. prinses Frederik der Nederlanden een kostbare canapé kleeid aan de directrices gezonden. De verloting zal in het laatst dezer maand plaats hebben. Welhaast zal men zich van het hooge belang dezer loting kunnen overtuigen, door eene brochure van Dr. Scholten getiteld: *Mijn Geloof*.

's Hertogenbosch, 10 Febr. Ten gevolge der gister bekend geworden benoeming van den heer Mr. P. van Blarckom, lid der Arr. Regthank alhier, tot lid van Justitie te Eindhoven, heeft dit collegie reeds eene voordragt opgemaakt tot aanvulling van de regter te Eindhoven; 1. Mr. W. J. van Blarckom, en 3. Mr. Jacques Sassen, de beide vervangers alhier.

Naar men ons zegt, zal de Arr. Regthank alhier, na de aanvulling van de regter te Eindhoven, een zelfvuldige werkdissensments-Rechtbank worden, en ook andermaal zittingen houden. De Arr. Regthank alhier, na de aanvulling van de regter te Eindhoven, een zelfvuldige werkdissensments-Rechtbank worden, en ook andermaal zittingen houden. De Arr. Regthank alhier, na de aanvulling van de regter te Eindhoven, een zelfvuldige werkdissensments-Rechtbank worden, en ook andermaal zittingen houden.

◀ **Steenwijk**, 9 Febr., Mogt ik u, gisteren het bericht doen geworden, dat de longziekte onder het rundvee te Blankenham en Kuire was uitgebarsten, thans ben ik verplicht u te melden, dat, deze geestel des veehouders ook in de naburige gemeente Steenwijkerwold is uitgebroken, maar tot heden slechts op ééne stal; reeds is een rund aan die ziekte bezweken; de eigenaar is voornemens de overigen te laten inenten.

§ § **Maastricht**, den 6 Febr. Heden is door het Provinciaal Gerechtshof in Limburg uitspraak gedaan in de zaak van E. H. A. L., beschuldigd van misbruik gemaakt te hebben van eene handteekening in blanco, die hem niet toevertrouwd was, met bedriegelijk boven dezelve eene verbindtenis te doen stellen, waardoor de handteekenaar in zijne goederen konde verkort worden, misdadig voorzien en gestraft bij art. 407 2de zinsnede van het Wetboek van Strafrecht. Het Hof, aannemende de middelen van verdediging voorgedragen door Mr. W. Sassen Jz., heeft den beschuldigde van alle regtsvervolging te dezer zake ontslagen, op grond, dat de handteekenaar was *minderjarig* en mitsdien de verbindtenis, welke boven zijne handteekening is geschreven, bestaande in den verkoop van een stuk land, van rechtswege nietig is en, op de vordering van den minderjarige, als zoodanig moet verklaard worden, zoodat de handteekenaar door die verbindtenis niet in zijne goederen konde verkort worden.

Ingezonden Stukken.

De heer J. B. VAN DOREN vereert ons met een schrijven, dat wij zeer gaarne in onze kolommen opnemen, als een bewijs, dat hij niet te veel van onze *edelmoedigheid* heeft verwacht. De heer VAN DOREN zou nog veel meer kunnen zeggen, zonder gevaar te loopen, dat wij daarvan de publiekmaking zouden weigeren, indien wij konden meenen, dat het lezend publiek, dat den heer VAN DOREN kent, er zich een oogenblikje meê kon amuseren.

Naar onze meening evenwel valt het geheele betoog van den heer VAN DOREN, nog al rijkelijk met qualificatiën doorspekt, die waarlijk zonde zijn, dat ze niet voor de *Nieuwsbode* zijn bewaard gebleven, in het water. De redactie heeft verklaard de schrijver te zijn van het bedoelde artikelje; de *anonimiteit* bestaat alzoo niet, of men moet naar de buitengewone usance van den heer VAN DOREN al de artikelen door de redactie laten onderteekenen. Welligt, dat de heer VAN DOREN, als hij eens minister wordt, ons op zoo Napoleontische verordening zal verrassen.

Vooreerst schijnt daartoe echter geen groote kans te bestaan; en om aan het verdriet van den heer VAN DOREN nu eens wat verligting te geven, hebben wij hem gaarne in de gelegenheid gesteld, om ons in ons eigen blad eens ferm *à la Nieuwsbode* den mantel uit te vegen. *Honni soit qui mal y pense.*

Aan de Redactie van de *Grondwet*!

Mijne afwezigheid van langer duur zijnde, dan ik mij had voorgesteld, wil ik mijn retour te *Gronlo* niet afwachten, om, door het gebruik maken van uwe welwillendheid, U eenige regelen te rigten, met vertrouwen, dat zij dezelve, als een bewijs van edelmoedigheid, in uw eerst verschijnend nummer eene plaats zult verleen.

In uw blad van den 17 Januarij jl. No. 201, komt o. a. een *naamloos* artikel voor, mij persoonlijk betreffende.

Hoewel ik eenmaal als beginsel aangenomen heb, om geen geschrijf, tegen mij gericht, te zullen beantwoorden, waarvan de schrijver den *moed* niet heeft, om als een man van edel gevoel, met *open vizier* tegen mijne gevoelens op te treden, vermeende ik echter ditmaal eene uitzondering op den door mij aangenomen regel te kunnen maken, ten einde alzoo den naam des schrijvers van dat opstel te vernemen. Ik wendde mij derhalve tot U, met beleefd verzoek, dat steller van hetzelfde zich aan mij mogt bekend maken, ten einde over dat punt eene particuliere briefwisseling aan te knopen.

De schrijver echter *lont ruikende*, schijnt den *moed* niet te hebben, mij zijnen naam bekend te maken, en daarom hebt gij de welwillendheid gehad, U met den ontvangst van mijn antwoord te belasten, aangezien gij onmiddellijk op mijn artikel, voorkomende in uw Blad No. 203, hebt laten volgen: (*Wij hebben ons gehaast, te voldoen aan het verzoek van den heer VAN DOREN, daar het bedoelde artikelje echter door de redactie is geschreven, weet de heer v. D. te gelijker tijd, aan welk Adres Z. Ed. de brieven hebbe te rigten, welke hij voornemens mogt zijn, daarover alsnog te moeten schrijven.*)

Wel ingezien, zou ik dat artikel onbeantwoord kunnen laten. In de eerste plaats, omdat gij slechts het scherm zijt, waar achter de onedele schrijver van hetzelfde zich als een *BASILE* schuil houdt. In de tweede plaats, omdat verscheidene achtenswaardige menschen, met welke ik er over sprak, mij hebben gezegd, dat de kolommen van uw blad niet zelden *barsche uitspraken* en *sophistische redeneringen*, enz., enz., bevatten, gericht tegen personen, die de *kleur*, waarvoor gij steeds openlijk uitkomt, niet zijn toegedaan.

Ik had dus stil hierin kunnen berusten; doch gij hebt u aan eene *onwaarkheid* schuldig gemaakt en u door so-

phistische inblazingen laten misleiden en het is mijn doel u dit te bewijzen.

Eene *onwaarheid*, door mij te beschuldigen, *dat ik de slavernij heb verdedigd*: eene *onwaarheid*, herhaal ik, omdat in het begin van mijn eerste artikel — zie *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* No. 1405 — § 2 alinia 1, duidelijk te lezen staat: *Ik heb even veel afschuw van de slavernij als elk welken Christen.*

Ik heb slechts het regt van eigendom der slavenhouders verdedigd en het onraadzame van eene emancipatie en *bloc* geschetst, en dit is op nieuw bevestigd in No. 1414 van dat zelfde blad, waar op § 2 van mijn derde artikel staat: *dat ik, even als alle welkenkenden, een vijand van den slavenstand ben, en eene welberedeneerde en overwogen emancipatie voorsta, maar niet op den voet, zoo als vele ideologen dezelve willen; zonder dat zij de nadeelige gevolgen bedenken, waartoe eene overdrevene vrijgeving der slaven dan wel EN BLOC onvermijdelijk zoude leiden.*

Dat ik mij voorbeelden van mishandelingen, die hier te lande plaats gehad hebben, ten nutte gemaakt heb, dit heb ik niet gedaan met het *onedel* doel, om wie hij zij, te laken of aan de kaak te stellen: want namen heb ik gespaard. Ik heb mij alleen die vergelijkingen aangemaakt, om de schrijvers, die zoo veel gruwelen, ten laste van de slavenhouders te *Suriname* hebben gelegd, opmerkelijk te maken, dat men op deze niet alleen moet wijzen, om uitzonderingen op den algemeenen regel te maken.

Wanneer de onpartijdige lezer met aandacht en kalme mijne artikelen nagaat, dan houd ik mij overtuigd, dat hij er niets overdrevens in zal vinden, en dat hij de voorbeelden door mij aangehaald, reeds vroeger in de verschillende nieuwspapieren zal hebben gelezen.

Eindelijk hebt gij u een *barschen uitsval* jegens mij veroorloofd, met te zeggen, dat ik *WARTAAL* en *ZOTTEPRAAT* geschreven heb, omdat ik het lot der slaven niet zoo erg heb willen aannemen, als zekere berichtgevers, door opgewarmde histories van vader *STEDMAN's* tijd, — 80 jaren geleden! — hebben publiek gemaakt. Dat die toestand, — de naam van slaaf ter zijde gelaten — als overdreven te zijn, niet ten onrechte door mij is betwist geworden, bewijzen de *Extracten* voorkomende in de *Amsterdamsche Courant* de dato 19 dezer, No. 16, ingezonden door een geloof- en achtenswaardig man, den heer R. F. VAN RADERS, oud gouverneur van West-Indien, ten opschrift hebbende:

- a. *Vertaald extract uit het werk 'Sechs Jahre in Suriname', door A. KAPPLER, Stuttgart 1854.*
- b. *Extract uit eenen brief van de Nickerie, dd. Nieuw Rotterdam 21 September 1853, waarvan de inhoud vermeld is in de 's Gravenhaagsche Nieuwsbode, No. 1414.*

Het is derhalve door u *onedel* behandeld en het is minner bij een *latsenlijk* schrijver moeten opkomen, om zoo maar, *sans rime ni raison*, eens anders gevoelen voor *wartaal* en *zottepraat* uit te hazuinen, zonder er het bewijs van te leveren.

Dat men met *achterhouding* van zijnen naam *goed* van iemand openbaar maakt, dit is eene edelmoedige daad, doch iemand achter het masker te verguizen of te beleedigen, kenmerkt den *LAFZAAR*.

Ten slotte moet ik mij veroorloven eene vraag tot u, Mijnheer den Redacteur, te rigten. Zij is deze: Indien de personen, tegen welke gij nu en dan hevig te velde trekt, omdat zij dezelfde kleur, die gij voorstaat, niet aankleven — b. v. de *anti-revolutionnaire partij* — zich bepaalden met u toe te roepen: *Vous êtes un sophiste, votre polémique n'est qu'amphigourie!* zonder op eene welvoegelijke wijze uw geschrift te wederleggen, wat zoudt gij antwoorden? Welnu, wilt gij, dat men uwe gevoelens vereere, begint dan niet met die van anderen te verguizen of dezelve op eene *onedele* wijze te gispn; en mogt ik er nog iets bij te voegen hebben, het ware dat voortaan de spreuk *Wat gij niet wilt, dat uw geschied, doe dat ook aan een' ander niet,* u tot gids mogt dienen.

Ik heb de eer te zijn

Uw Ed. Dienaar

I. B. I. van Doren.

Leiden, den 7 Febr. 54.

Advertentiën.

GEEN BETER, gezonder en goedkoop schoeisel is er voor het tegenwoordig seizoen, dan de Amerikaanse overschoenen. — In de

KLEINE BAZAR,

Veenestraat, 147,

vindt men eene groote sortering, van de beste soorten, die er gemaakt worden. Te bekomen zijn:

De Heeren voor f 3.50
 „ Dames „ - 3.00
 „ Jongens „ - 3.00
 „ Meisjes „ - 2.25
 „ Kinder „ - 1.90

Van Viltten Pantoffels is mede eene ruime sortering voorhanden, als ook fijne Pluche Pantoffels, die alle andere soorten in elegance overtreffen.

H. MULDER.

(280)

MANUFACTUREN!

Een *BEDIENDE*, welke eenige jaren in boven vak is werkzaam geweest (liefst van de H. G.), tegen Mei e. k., onder genot van billijk salaris, plaatst worden. Adres aan het Bureau van de *Nederlander* (te Groningen). Brieven franco. (28)

GEVRAAGD

een vlug en trouw *BEDIENDE*, in een *Kruidenier winkel*, tegen genot van kost, inwoning en salaris, een *LEERLING* in de Tabak- en Sigaren-fabriek tegen vergoeding van kost en onderrigt, onverschillig welke Godsdienst. Eigenhandige franco brieven, H. ROELFSEMA, te Winschoten. (282)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een zeker middel voor alle huidziekten. Uittreksel uit eenen brief van den heer J. Iird, lakenkoopman te Keady, gedagtekend 14 Februarij 1853, aan den professor Holloway. Mijn heer: Mijn kind, drie maanden oud zijnde, had eene buikziekte over het geheele ligchaam. Ik had velerlei geneesheerkundige hul'p ingeroepen, doch de zieke werd algemeener als hopeloos beschouwd. Toen beproefde ik uwe zalf pillen, en de uitwerking daarvan was inderdaad bewonderenswaardig, want in zeer korten tijd was zij hersteld. heer Bowden, boekverkooper te Gainsborough, of ik zal u allen met genoeg elk onderzoek wegens de waarheid van het bovenaangehaalde, beantwoorden.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.00, f 20.50. Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.00, f 13.85, f 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij C. VAN DORT, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij J. STRAATMAN, te Rotterdam. Te 's Bosch, alsmede te Londen Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.

(283)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 11 Februarij 1854.

Nederland. Pct.	Rusland. Pct.
Ned. W. Schuld. 2½	Hope 1798/1816 5
Dito Certificat. 3	Dito 1828/1829 5
O. I. Leening. 4	Cert. 1831/1838 5
Amort. Syndic. 3½	Dito Dito 4½
Hand.-Maats. 4½	Dito Hope . . . 4
	Dito Stieglitz. . . 4
Belgie.	Dito dito 5e Ser. 4
Certificaten. . . 2½	Inscr. Assig. . . 6
D° Rothschild. 2½	Certific. dito. . . 6
Frankrijk.	
Obligatiën. . . 3	Polen.
	Obligatiën . . . 4
Spanje.	
Nieuwe . . . 1	Oostenrijk.
Dito Buitenl. . 3	Metalliek . . . 5
D° Binnenl. 3	Dito bet. Amst. 5
Bew. Sp. Com. 4½	Dito letter B. . . 5
Amort. Schuld.	Dito 1847 . . . 2½
Portugal.	Dito 1851/1852 2½
Londen nieuwe. 5	
Dito uitgest. . 4	

Mexico, te Londen, 3 pct. 22½; 1½; ½; dito Onb. 22½; 1½; ½; Gren. Uitg. 7½; Venez. 3½ pct. 28; ½; dito 1 pct. 11½, 12.

Ofschoon de handel weinig beteekende was de stemming wild.

FRANKFORT, Vrijdag 10 Febr. Metal. 5 pct. 69; Sp. binn. 3 pct. 36½; dito 1 pct. 18½.

LONDEN, Vrijdag 10 Februarij. Consols op tijd 01½; Mexico N. 3 pct. 25½ à ¾, 25½; Peru N. 4½ pct. 65; Grenada Uitg. 6½; Venez. 3½ pct. 28; Spanje 19, 19; dito Certific. 4½; Russen 4½ pct. 90½, 90½, 5 pct. 105; Sardinië 5 pct. 85.

De admiraliteit is bezig acht schepen aan te nemen schikt tot vervoer van cavallerie.

PARIJS, Vrijdag 10 Februarij. Fr. 4½ pct. op t. 90; 3 pct. op t. 68.90; Sp. Binn. 3 pct. 35½; dito 1 pct. Belg. 4½ pct. 90½; Rusl. 4½ pct. 88; N. Metall. 5.

WRENNEN, Donderdag 9 Februarij. N. Metall. 89; 28½; Wiss. Lond. 12.40.

MADRID, Dingsdag 7 Februarij. Sp. Binn. 3 pct. dito nieuwe 1 pct. 19½.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Graven-